

Verantwoording.

In de afgelopen vier decennia heb ik heel wat cursussen Latijn voorbij zien komen en ik heb ook de meeste van die cursussen gebruikt. Alle cursussen waren wel vanuit een bepaalde invalshoek gemaakt. Sommige kozen voor vele en degelijke oefeningen, of wilden toegankelijk en laagdrempelig zijn en sinds de jaren 90 willen de basiscursussen ook veel cultuur bieden. Kortom al die cursussen hadden één of meerdere goede punten. De ideale cursus is nooit geschreven. Men is blijven zoeken en dat zal zo blijven, omdat door continu veranderende omstandigheden verlangens en eisen continu veranderen.

Natuurlijk zal deze cursus niet het eindantwoord zijn in deze zoektocht.

Al jaren had ik me voorgenomen een cursus Latijn te schrijven en misschien komt er ook nog wel een cursus Grieks. Alvorens dat te doen wilde ik toch eerst een duidelijk beeld hebben van de eisen waaraan een nieuwe cursus zou moeten voldoen.

Op de eerste plaats geven moderne cursussen te weinig oefeningen die ervoor zorgen dat er sprake is van automatisering. Voor wie dat niet nodig heeft is dat niet erg, maar er zijn genoeg leerlingen die dat wel nodig hebben. In oude leergangen lag er veel nadruk op automatiseren.

Op de tweede plaats moet een cursus Latijn zich bezig houden met onderwerpen of aspecten van het oude Rome, zoals dat dan ook in de moderne leergangen gebeurt. De waarde van de culturele bijdrage van huidige cursussen staat buiten kijf.

Wat opvalt aan de moderne leergangen is het feit dat het Latijn te makkelijk is en niet uitdagend genoeg. Leerlingen worden niet vanaf het eerste moment gedwongen daadwerkelijk te analyseren. Ze moeten leren niet op hun gevoel maar met hun verstand (ratio) te vertalen. Leerlingen laten dan ook weten in de 4^e pas door te hebben te moeten werken en dat ze altijd te weinig hebben gedaan. Opvallend is dan ook dat de overgang naar de Latijnse schrijvers nog groter en moeizamer is dan voorheen. Ik voel me dan ook gedwongen in klas twee en drie regelmatig teksten uit de bestaande cursussen qua **Latinitas** of moeilijkheidsgraad op te waarderen.

Uiteindelijk zijn de hoge prijzen van de schoolboeken ergerniswekkend, met name in deze tijden, waarin scholen met een klein budget per leerling uit de voeten moeten.

Op grond van bovenstaande overwegingen had ik volgende opzet voor mijn cursus voor ogen.

- Als kern en uitgangspunt van iedere les heb ik de Latijnse tekst genomen. Bij het schrijven van die tekst heb ik me niet of nauwelijks laten hinderen door een beperkt vocabularium. Dat betekent dat er per tekst (vrij) veel onbekende woorden zijn. Om dat probleem op te lossen heb ik voorafgaand aan de tekst uitgebreide grammatica-oefeningen opgenomen waarin (zeker in de eerste lessen, waar dat het meest nodig is) alle werkwoorden en zelfstandige naamwoorden aan bod komen. Nadruk wordt in met name de eerste lessen gelegd op indeling in groepen werkwoorden en zelfstandige naamwoorden (declinaties en conjugaties), omdat namelijk een goede kennis hiervan van het grootste belang is voor een goed inzicht in de Latijnse taal. Zoals al eerder gezegd is, zijn er veel vertaal oefeningen van losse vormen om automatiseren te bevorderen. Er zijn niet alleen oefeningen L-N maar ook vice versa. Actieve beheersing bevordert natuurlijk ook passieve.
- Ik heb me bij het schrijven van die teksten niet door een woordentekort laten belemmeren, dit om op de eerste plaats een verhaal vrij te kunnen schrijven en de Latinitas te bevorderen en omdat het nuttig is dat de leerling al van meet af aan in contact komt met teksten, waarvan hij/zij veel woorden niet kent, zoals later bij het lezen van het klassieke Latijn ook het geval is.
- Verscheidene teksten zijn voorzien met vragen over de teksten om de leerling te trainen in het beantwoorden van die vragen, die later ook op het tentamen en examen voorkomen. De laatste jaren is mij namelijk opgevallen dat leerlingen meer en meer moeite hebben teksten te duiden.
- Het grote aantal nieuwe woorden per les dwingt ertoe meer aandacht aan de oude vertaling toe te kennen. Zo moet nadruk op grammaticaal inzicht en grammaticale vaardigheden gelegd worden en leren de leerlingen minder de woorden vanuit lijsten, maar meer vanuit teksten, zoals ook in de bovenbouw het geval is.
- Aspecten van de teksten zijn aanleiding om informatie te verstrekken over de Romeinse cultuur.
- Uiteindelijk was mijn doel de cursus goedkoop te houden daarom is hij ook voor een acceptabele prijs digitaal te krijgen per leerling per jaar. De school heeft het recht de cursus zelf te printen en aan de leerling te verstrekken. Vanuit bovenstaande gedachten is deze leergang ontstaan.

drs. J.H. van Hal

docent klassieke talen Etty Hillesumlyceum te Deventer